

Az EU joga és politikái (jog 6)

Az EU versenyjogi szabályai

Témakör, irodalom

- Versenyjogi jogterületek elhatárolása (Gombos Katalin: Európai jog – Az Európai Unió jogrendszere. Wolters Kluwer, Budapest, 2019. ISBN 978 963 295 890 3 (293-334. o.)

Az előadás vázlata

- I. Elméleti alapvetések
- II. Versenykorlátozó megállapodások (101. cikk)
- III. Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (102. cikk)
- IV. Fúziókontroll (139/2004/EK rendelet)
- V. Kereskedelmi jellegű állami monopóliumok, különleges státuszú és állami vállalatok (37., 106. cikk)
- VI. Állami támogatások (107-109. cikk)
- VII. Fogyasztóvédelmi szabályok
- VIII. A 101. és 102. cikk alkalmazása- eljárásjogi szabályok (1/2003/EK rendelet)

A versenyjog szabályozási területei

1. A vállalkozásokra vonatkozó szabályok

- Versenykorlátozó megállapodások (VKM)
- Gazdasági erőfölénnyel történő visszaélés
- Vállalkozások összefonódása

2. A tagállamokra vonatkozó szabályok

- Állami támogatások
- Különleges vagy kizárólagos jogosítványokkal rendelkező vállalatok
- Kereskedelmi jellegű állami monopóliumok

3. A fogyasztóvédelmi versenyjog

Elméleti alapvetések

Versenyjogi jogforrások

EUMSZ 37. 101. 102. 106-109. cikk

A belső piacról és a versenyről szóló 27. számú jegyzőkönyv

Tanácsi és bizottsági rendeletek, irányelvek (1/2003/EK; 139/2004/EK, 2014/104/EU)

Közlemények

Esetjog (bizottsági határozatok, bírósági ítéletek)

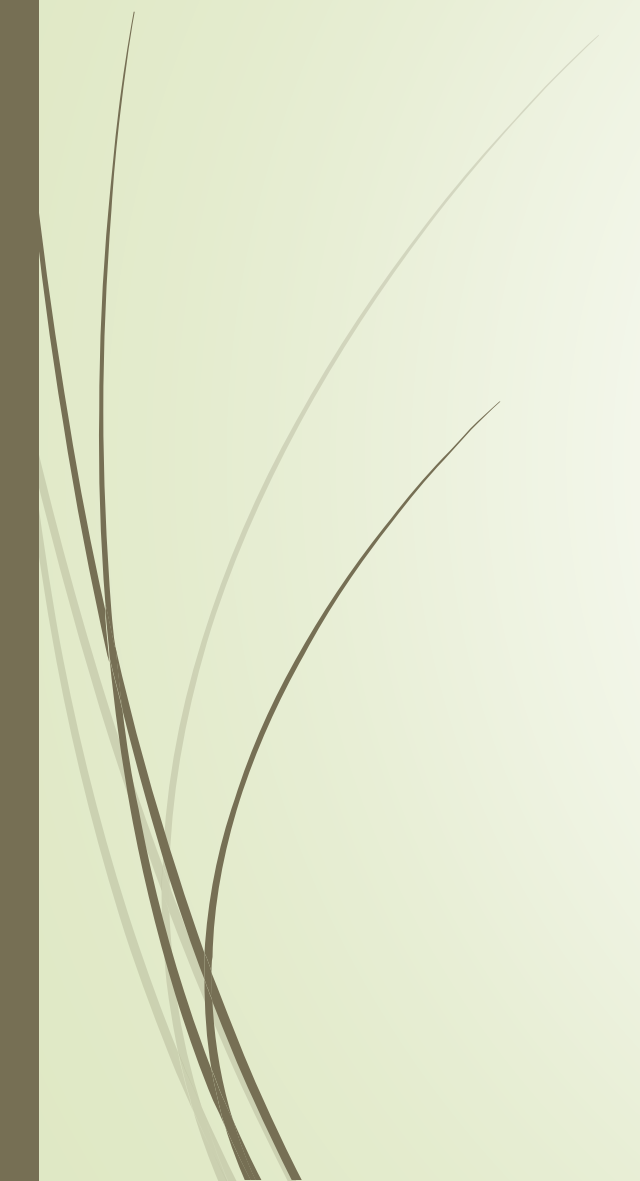

Versenyjogot alkalmazó intézmények az EU-ban

- Tanács
 - Bizottság (DG-k, főigazgató, Chief Economist, unit-ok)
 - Törvényszék, Bíróság
-

Antitrösztjog

A versenykorlátozó megállapodások tilalma

Anyagi jogi szabály

- 101. cikk (1) bekezdés
- 101. cikk (2) bekezdés
- 101. cikk (3) bekezdés

101. cikk (1) tényállási elemei

- (független) vállalatok, vállalkozások közötti
- megállapodás, összehangolt magatartás, vállalati társulás döntése
- célja vagy hatása
- a verseny (érezékelhető mértékű) korlátozása, torzítása vagy kizárása
- (érezékelhető mértékben) érinti a tagállamok közötti kereskedelmet

VKM

Csoportosítás

- I. Kartellek** (1. árkartell, 2. piacfelosztás, 3. kvóta kartell, 4. információ kartell)
- II. Közös vállalatok, vállalatok közötti együttműködések** (1. közös K&F, 2. közös gyártás, 3. közös beszerzés, 4. közös értékesítés, 5. szabványosítás, 6. környezetvédelmi megállapodások, 7. kereskedelmi kiállítások)
- III. Vertikális korlátozások** (1. egyedüli márkák kikötés, 2. korlátozott forgalmazás, 3. viszonteladási ár meghatározása, 4. piacfelosztás)

Közigazgatási jogi szankció

- versenyhatóság – Bizottság tiltása
 - pénzbírság kiszabása
-

Polgári jogi szankció

- semmisség
- részleges érvénytelenség
- kártérítés
- tagállami szankció?

Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

Tényállási elemek

- Kétlépcsős elemzés + TKKÉ
- Nulladik lépcső: az érintett piac

Az érintett piac meghatározása

- Árupiac (keresleti és kínálati helyettesíthetőség)
- Földrajzi piac
- Chiquita banán ügy
- A piacmeghatározás jelentősége

Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

- Első lépcső: Erőfölénnyel való visszaélés - Definíció
- Második lépcső: Visszaél-e erőfölényével?
- Objektív felelősség
- Nincsen kivételi vagy mentesítési szabály
- Egyes visszaélés típusok
- Példák

Egyes visszaélés típusok

1. Árpolitikához kötődő visszaélések

- A) túlzottan magas ár
- B) felfaló vagy ragadozó ár
- C) diszkriminatív árazás

2. A megrendelő lekötésének módszerei (piaclezárás)

- A) Kizárólagos forgalmazási jog kikötése
- B) Hűségkedvezmény
- C) Célkedvezmény

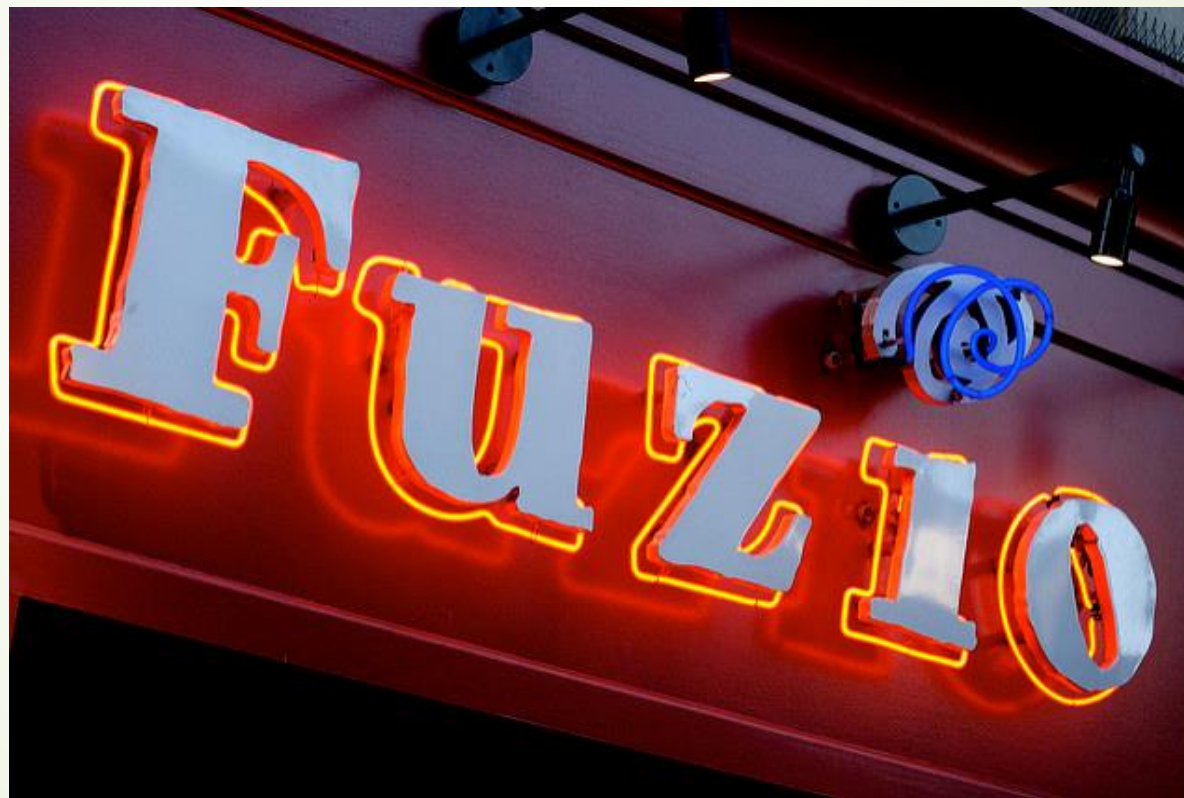
3. Szerződéskötés (szállítás) megtagadása- nélkülözhetetlen eszközök tana

4. Árukapcsolás

5. Kibocsátás visszafogása, műszaki fejlődés akadályozása

6. Egyéb

Összefonódások ellenőrzése

Fúziókontroll

- A piaci koncentrációk előnyei és hátrányai
- Piaci struktúra szerkezetére irányul $\Leftrightarrow$ vállalatok piaci magatartása
- Ex ante $\Leftrightarrow$ ex post
- Eszköz: előzetes engedélyhez kötés bizonyos forgalmi küszöbszámok felett (közösségi lépték)
- Jogszabályi háttér: 139/2004/EK rendelete

Fúziókontroll

Az összefonódás megvalósulási formái

1. Összeolvadás (merger)
2. Irányításszerzés (acquisition) [az irányítás módjai: a) szavazati jog b) vezető tisztségviselők c) szerződés d) de facto]
3. Közös vállalat (full-function joint venture)

Kereskedelmi jellegű állami monopóliumok, különleges státuszú és állami vállalatok

- Kereskedelmi jellegű állami monopóliumok (37. cikk)
- Liberalizáció
- A 106. cikk szerinti speciális vállalkozások (állami vállalatok, különleges vagy kizárólagos jogokkal felruházott vállalatok, közüzemek, jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások)
- A közszolgáltatóság mint kivétel

Állami támogatások

- Az állami támogatás fogalma [1) kedvezmény 2) tagállami forrásból finanszírozzák 3) szelektivitás 4) torzítja a versenyt 5) TKKÉ]
- A tiltott támogatások „legitimizálása” [1) Különleges gazdasági szektorokra vonatkozó szabályok 2) közszolgálati feladat kompenzálása 3) 107. § (2) bek. 4) 107. § (3) bek.]
- Az állami támogatások csoportosítása (regionális, ágazati, horizontális)
- Eljárásjogi kérdések

Fogyasztóvédelmi versenyjog?

Új szabályozási területek

➤ Fogasztóvédelmi szempontok

Eljárásjogi kérdések

A 101. és 102. cikk alkalmazása - eljárásjog

- Jogforrás
- A jogalkalmazás különböző szintjei
- Közérdekű és magánérdekű jogérvényesítés
- Az eljárási reform (egyedi mentesítés eltörlése, ECN, a Bizottság eljárási jogosítványainak erősítése)

1/2003/EK rendelet

- érvényre juttatja az EUMSZ 101. és 102. cikkét
- megállapítja azokat a feltételeket, amelyek mellett e rendelkezéseket a Bizottság, a nemzeti versenyhatóságok és a nemzeti bíróságok egyedi ügyekben alkalmazzák

Közjogi jogérvényesítés

- Bizottság jogkörei
- bíróságot szabhat ki

- Nemzeti versenyhatóságok jogkörei
- 1/2003/EK rendelet 5. cikke szerint

Magánjogi jogérvényesítés

- új tendencia:
- Szerződés 101. és 102. cikke – a közvetlen hatályból következően – olyan jogokat és kötelezettségeket ruház az egyénekre, amelyeket a tagállamok nemzeti bíróságai útján lehet érvényesíteni

Fogyasztó – sértett - károsult

- uniós versenyjogi szabályok megsértése által okozott kár megtérítése nem érhető el a közjogi jogérvényesítés útján

Kártérítési igények

- felelősség:
- ténylegesen felmerült kárért (*damnum emergens*),
- elmaradt haszonért (*lucrum cessans*)
- költségekért,
- kamatokkal együtt

Ki jár el?

- kártérítés megítélése kívül esik a Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok hatáskörén
- a nemzeti bíróságok hatáskörébe, valamint a polgári anyagi és eljárásjog területéhez tartozik

Magánjogi jogérvényesítés lépései

- 2005. zöld könyv
- 2008. fehér könyv (EU trösztellenes szabályainak megsértésén alapuló kártérítési keresetekről) - nyilvános konzultáció
- 2011. évi konzultáció a kollektív jogorvoslatra vonatkozóan kialakítandó koherens európai megközelítésről
- európai versenyhatóságok vezetőinek 2012. májusi határozata - az engedékenységi dokumentumok védelme

Új szabályok

- az Európai Parlament és a Tanács által 2014. november 26-án elfogadott, a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról rendelkező 2014/104/EU irányelv
- http://akfi-dl.unike.hu/pdf_kiadvanyok/NKE_3133_5_2017_A_versenyjog_legujabb_fejleme nyei_2.pdf

Célja

- a versenyjog közjogi és magánjogi érvényesítése közötti kölcsönhatás optimalizálása
- annak biztosítása, hogy az uniós versenyjogi szabályok megsértésének sértettjei teljes körű kártérítéshez juthassanak az elszenvedett kárért

Kártérítési keresetek útjában álló akadályok

- egy adott ügy bizonyításához szükséges bizonyítékok beszerzése
- hatékony kollektív jogorvoslati mechanizmusok hiánya, különösen a fogyasztók és a kkv-k esetében
- a továbbhárításon alapuló védekezésre vonatkozó egyértelmű szabályok hiánya

Kártérítési keresetek útjában álló akadályok

II.

- a nemzeti versenyhatóságok határozatainak tulajdonított bizonyító erő pontos meghatározásának hiánya
- kártérítési kereset indításának lehetősége valamely jogsértés versenyhatóság általi megállapítását követően
- az antitröszt szabályok megsértésével okozott kár számszerűsítésének módja

További akadályok

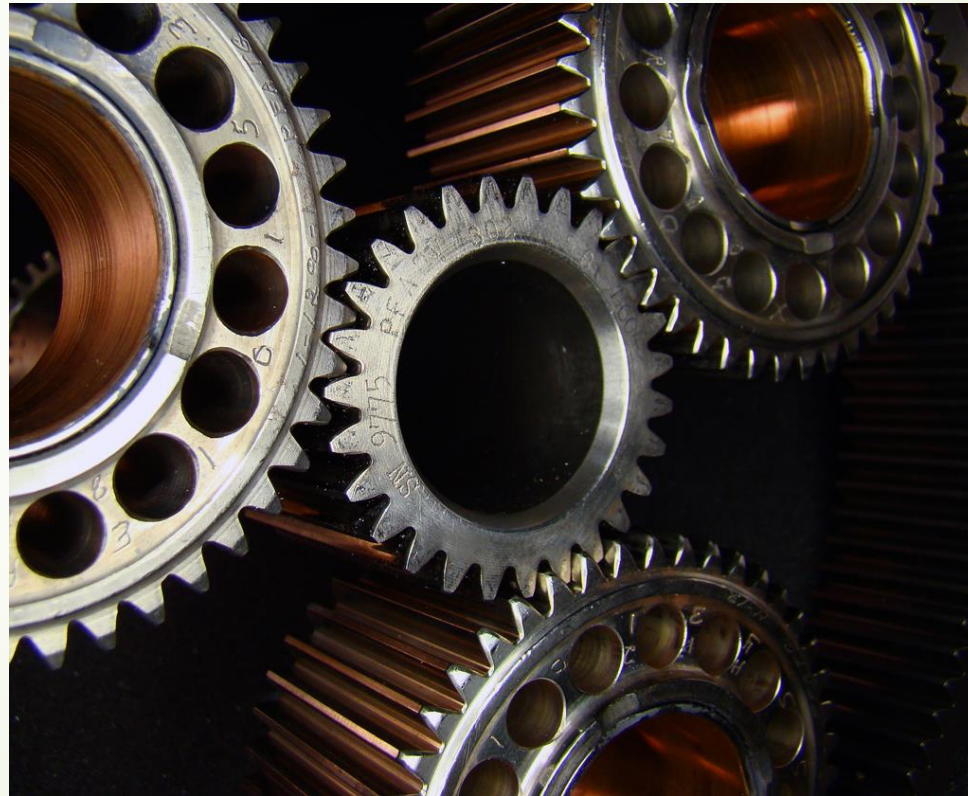
- jelentős eltérések tapasztalhatók az antitröszt szabályok megsértésén alapuló kártérítési keresetekre vonatkozó nemzeti jogszabályok között
- ezek az eltérések jogbizonytalanságot eredményeznek

Remélt hatásai

- egyenlőbb versenyfeltételek
- nő a valószínűsége, hogy a Szerződés 101. vagy 102. cikkét megsértő vállalkozásoknak viselniük kell a jogsértésükből eredő költségeket
- ez egyúttal az uniós versenyjogi szabályok betartását is ösztönzi

A versenyjog területén együttműködések

Együttműködés

- Európai Verseny Hálózat (ECN)
 - EU Bizottság
 - GVH
- Európai versenyügyekkel foglalkozó bíróságok hálózata?
- Amicus curiae
- Európai Unió Bírósága

Hogyan?

- Jogforrások (*bírák-versenyhatóság*):
 - EUMSZ
 - 1/2003/EK Tanácsi rendelet
 - Tagállami eljárásjogi szabályok
- „Soft law”:
 - Tanács és Bizottság Közös Nyilatkozata
 - Bizottság közleménye
 - Bizottság Éves Jelentése, „vélemény”

1/2003/EK rendelet hatása

- magánjogi jogérvényesítés területén nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket
- engedékenységi politika (Bizottság közleménye) összefüggései

Köszönöm a figyelmet!

